

1. — *Alauda cristata*.
1. — *Parus major*.
1. — *Parus palustris*.
1. — *Parus coeruleus*.
1. — *Parus ater*.
1. — *Cinclus aquaticus*.
1. — *Regulus crocecephalus*.
1. — *Troglodytes punctatus*.
1. — *Ardea purpurea*.
1. — *Scolopax gallinula*.

---

19. drb.

6.) Szeszben conservált állatok.

1. — *Miniopterus Schrebersii*.
1. — *Anguis fragilis*.
1. — *Salamandra maculosa*.
1. — *Triton palustris*. (*Vedlett bőr*).
1. — *Lacerta viridis*.
1. — *Hyla arborea*.
1. — *Rana esculenta*.
2. — *Bufo variabilis*. ♂, ♀.
2. — *Bufo cinereus*. ♂, ♀.
2. — *Bombinator igneus*. ♂, ♀.
2. — *Emys Europaea*.
1. — *Ciprinus carpio*.
1. — *Cobitis elongata*.

---

17 drb.

Összesen: 113 példány.

Rendkívüli tárgy: egy nátronizált férfi hulla, özv. Cserey Jánosné adománya.

Elér János,
erd. orsz. muzeum segédőre.

f) Jelentés a növényteni osztályról.

Tisztelt muzeum-egyleti közgyűlés!

Örömmel jelenthetem mindenek előtt, hogy a növényteni gyűjtemény, immár egészen fel van állítva és hogy annak rendszeres használata minden tekintetben kényelmes. Hogy ezen fontos eredményt már három év múlva képes vagyok felmutatni, azt alárendeltjeim buzgó és odaadó munkálásának köszönhetem első sorban.

Knapp József ur az egyetemi növényteni tanársegéd eléggé nem dicsérhető kitartással támogatott engem és Farkas Kálmán az egyetemi növénykerti szolga, az összes mult évről fennmaradt növényt mérgezte és néhány kivételével felragasztotta, ez utóbbiakat még nem lehetett a gyűjteménybe besorozni, mert vagy olyanok, melyek határozottan hamisan determináltak és így a besorozás előtt még földolgozandók, de ez oly munka, melyet már természeténél fogva, időhöz

kötni nem lehet; annál is inkább, mert ezek tudományos értéke aránylag csekély.

Gyűjteményünk becses és fontos. A ki az erdélyi részek növényeiről írni akar, az ezt nem mellőzheti; de azért gyűjteményünk — fájdalom — mégis hézagos és van még sok erdélyi növény is, melyet a gyűjteményben hiában keresünk!

A mit leginkább fájjalni kell, az: hogy Schur, Baumgarten, Porcius és másoktól, kik Erdélyben működtek, kik erdélyi növényekről irtak, nincs egy növényünk is, pedig a tudomány követeléseinek eleget teendők, oda kell törekednünk, hogy az erdélyi autoroktól authenticumokat birjunk. A botanica u. n. floristikai része még mindig nagyon is alapszik a tradition, ha tehát a traditionalis növények nincsenek meg, azok helyes, vagy helytelen meghatározásáról ítéletet nem lehet hozni és miután nem tudjuk mit értett az illető azon név alatt, a honismeret tovább fejlődését is gátoljuk. Egy olyan muzeum pedig, mint a mienk, hivatva van arra, mindazt okvetlen evidentiában tartani, a mi hazánk erdélyi részeire vonatkozik.

A Fuss-féle gyűjtemény, mely az erdélyi muzeumnak megvételre felajánlatott, reánk végzetetlen fontosságu, nemcsak azért, mert számos erdélyi növényt tartalmaz, hanem még inkább azért is, mert Fuss Mihály fenőfalvi lelkész és egyh. superintendentialis vicarius ur, a Flora Transilvaniae excursoria szerzője, mely könyv ugyan használható és igen fontos, de másrészt sok kételyeket tartalmaz, melyeket csak is a szerző herbariumával lehet majd idővel feloldani.

Erdély florája háromszor iratott meg: először Baumgarten, másodsor Schur és harmadszor majdnem egyidejűleg Schurral, Fuss által.

A Baumgarten herbariuma a magyar kormány tulajdona és ideiglenesen a nagyszabeni államgymnasiumra van bízva, vajjon sikerülend-e ezen gyűjteményt, melyet tanczélokra felhasználni — épen azért, mert a növényei archivalis fontosságuak és csak szakférfiak kezeibe valók — vétek volna, valamikor Kolozsvárra hozni kevés reményem van.

A Schur-herbarium rendezett részét a szomszéd Galiczia lemerbergi egyeteme nem sajnálta megvenni, a herbarium másik része pedig a bécsi cs. és kir. udvari növénytani cabinetben van.

A harmadik erdélyi florairó gyűjteménye áruba van bocsátva és így a muzeumegyletnek alkalma van legalább egy erdélyi flora teljes adatait megszerezni.

Ezen gyűjtemény az erdélyi muzeum herbariumának díszét emelné, azon herbariumét, melyről elmondom, hogy az erdélyi muzeumegyleti választmány általam indítványozott intézkedései folytán csinra, használhatóságra nézve bármely continentális gyűjteménnyel vetélkedik.

Habár terhes tudomány-egyetemi teendőim mellett minden ily gyarapodás személyemre nézve fárasztó és erőltető, mégis mindenkor kész vagyok ezen tekintetben erőt és időt a legszivesebben áldozni, hogy Kolozsvár növénygyűjteményei és azok czélszerű használhatása tekintetében bármely növény-gyűjteménnyel versenyezhesen.

A növénytár ez évben is gyarapodott. Loyka Hugó urtól vásároltattak erdélyi zuzmók (Lichenes). A gyűjtemény becses, mert egy a tudományos világban előnyösen ismert férfi fáradozott annak öszszerkesztésében és mert a növénymeghatározások a Lichenologia coryphaeusai által eszközöltettek és eszközöltetnek.

Ajándékot tulajdonképen egyet sem említhetek fel. Ugyan kaptam egy kis és becses gyűjteményt, trencsén-megyei növényekkel tiszt. Holuby Jos. Lajos, nemespodhrasnyi ev. lelkész urtól, ki a hazai botanicusok közt mint lelkes, tudós és pontos vizsgáló igen jó hírnévnek örvend, ezen növényekkel Holuby engemet megtisztelt, de miután magam azon elvnek hódolok, hogy egy gyűjteménynek előljárója ne birjon oly tárgyakkal, melyek a vezetése alatt levő intézetben vannak, a növényeket az erdélyi muzeum herbariumába besoroztattam.

A meghatározatlan és hasonló növények közül a doublettekből is egyet-mást a gyűjteménybe fölvenni jónak találtam, így több Pávai, Szócs, gróf Lázár és Finály-féle növényt.

A múlt évi jelentésem szeriut a muzeumi növénytár állott 7450 faj és 55,341 példányból, ezen évben 7550 fajt és 55,903 példányt birunk.

A virágos növények (Anthophytae), melyek eddig még gyűjteményünkben képviselve nem voltak, vagy azok, melyeknek hazai lelhelyei az erdélyi muzeumi herbariumból hiányoztak, a következők:

(Fy = Finály, H = Holuby, P = Pávai).

Aconitum Lycoctonum L. Vlegyásza és Vurvurásza 28.7 (Fy).
Ajuga Chamaepitys Schreb. β *glabriuscula* Hol! Stortek (H). *Ajuga genevensis* Vurvurásztól Rekitzelig Piatra alba alatti völgy 29.7 (Fy).
Alisma Plantago L. Muncselmiku 31.7 (Fy) *Allium flavum* L. u. o. 31.7 (Fy). *Anthyllis Vulneraria* L. Vurvurásztól Rekitzelig Piatra alba alatti völgy 29.7 (Fy).

Betonica officinalis L. u. o. (Fy). *Brunella vulgaris* L. Oncesia 31.7 (Fy). *Carlina intermedia* Schur Mehadia (P). *Carex axillaris* Good, Bosaca (H). *Carex Davalliana* Sm. u. o. (H) *Centaurea triniaefolia* Heuff. Domoglad Mehadia (P). *Circaea intermedia* Ehrh. Ns. Podhragy (H). *Convolvulus silvaticus* Wk. Mehadia (P). *Corylus avellana* L. var. *sphaerocarpa* Wierzb. Mehadia (P).

Draba praecox Stev. Halusice (H).

Echinops banaticus Schrad. Mehadia (P). *Epilobium roseum* Schreb. u. o. (P). *Filago canescens* Jord. Ns. Podhragy (H). *Filago lutescens* Jord. u. o. (H). *Filago mixta* Holuby! u. o. (H).

Helosciadium repens Koch. Stortek (H). *Hieracium Pilosella praealtum* Neilr. u. o. és Melsice (H). *Hieracium floribundum* Koch Stortek (H). *Lactuca viminea* Mehadia (P).

Pinus Laricio Poir. γ . *nigricans* Parlatore Mehadia (P). *Polygala uliginosa* Rehb. Stortek (H).

Rubus moestus Holuby! Ns. Podhragy (H).

Sagina apetala L. Szernye (H).

Dr. Kanitz Ágost, o. ny. r. t

mint az erd. muzeum növénytani osztályának főőre.